

Gianina Cărbunariu (Rumunsko)

Dramatička, režisérka, narozena 1977, výrazná osobnost rumunské i světové divadelní scény, mj. spoluzakladatelka skupiny *dramAcum* prosazující nezávislou tvorbu mladých rumunských autorů. Ke hvězdám ji katapultovaly společensky angažované hry *Stop the Tempo* a *Kebab*. I v dalších svých kusech reaguje na horké problémy své země: *De vânzare* (Na prodej), *Mihaela, tigrul din orașul nostru* (Michaela, tygřice z našeho města), *Tipografia Majuscula* (Velká tiskací), *Oameni obișnuți* (Obyčejní lidé) aj. Své hry většinou režíruje sama, říká: „Když inscenuji vlastní kusy, jsem velmi svobodná, text se stává součástí procesu a během zkoušek se může přizpůsobovat a měnit.“

úryvek ze hry *Chvála Lenosti*, kterou autorka inscenovala v Centro Dramatico Nacional v Madridu v roce 2018, přeložila Jarmila Horáková

ÚVOD

Průvodce v Muzeu vykořisťování:

Dobrý večer. Vítám Vás... a blahopřeji. Jste první návštěvníci Muzea práce a vykořisťování! Úvodem chci říci, že z řady důvodů je muzeum stále ještě ve výstavbě. Jak jistě víte, máme jedinečný archiv, takže výběr exponátů vyžaduje hodně času. Nemáme pochopitelně v úmyslu strávit celý život prací pro toto Muzeum, takže žádný ze zaměstnanců nepracuje více než tři hodiny denně. Jistě se ptáte, kdy bude možné navštívit všechny sály muzea. Tak tedy, odhaduje se, že nejméně deset dalších generací bude mít zajištěnu práci na tři hodiny denně, aby Muzeum bylo dokončeno. Je možné, že do té doby samotný pojem práce, zejména vykořisťované, zanikne. Tak jako zanikli, tedy vyhynuli třeba dinosauři. Proto je důležité, aby Muzeum ukazovalo věrně, ale tak, aby každý pochopil, jaká byla práce v minulosti. Proč? To proto, aby lidé už neopakovali chyby svých rodičů, prarodičů a praprarodičů. Doufám, že jste všichni nechali venku starosti spojené s prací... A tak vás prosím, pojďme všichni relaxovat. Máme teď volno, tedy, vy máte volný čas, protože my, průvodci muzea jsme v práci. I když ji děláme s radostí, je to přesto práce. Tolik tedy na úvod a můžeme začít s návštěvou. Takže dnes večer projdeme, samozřejmě v duchu, tři sály a na základě archivu pro vás budeme rekonstruovat různé epizody, které vám pomohou pochopit, co znamená více než tříhodinový pracovní den a jaký je smysl slova „vykořisťování“... Jsem přesvědčen, že ti nejmladší z vás ho ani neznají. Řadu rekonstrukcí začneme jedním příběhem. Existují stovky příběhů o lenosti, ale my si dnes večer vybereme ten, který se zrodil v 19. století na Východě Evropy. Patří k těm příběhům, které četli do omrzení celým generacím dětí ve dvacátém století, zejména v tomto kraji, a pak zaznamenal velký mezinárodní úspěch na začátku století dvacátého prvního. Po úspěchu však následoval rychlý pád a naše doba, Doba přiměřené práce uvrhla tuto pohádku do zapomnění. Naštěstí. Takže... Tady je ten příběh!

PRVNÍ OBRAZ SÁL PŘÍBĚHŮ

Vypravěč:

Bylo nebylo... protože kdyby nebylo, nebylo by co vyprávět. Bylo jednou jedno městečko, ne tak malé jako vesnice, ani ne velké jako město. Obyvatelé toho kraje byli lidé jako všichni lidi, ale od ostatních se lišili tím, že ani na chvíli nepostáli na místě. Pracovali a pracovali, jak je den dlouhý, a když jim práce skončila... hned si zase vymysleli něco na práci. Tomu pracovitému městu, které se probouzelo s prvními paprsky slunce, vládla Paní, která... se probouzela, kdy se jí zachtělo. Proč? Protože tak to tenkrát chodilo.

Na scénu přicházejí Herci, kteří hrají Dělníky a Dělnice. Začínají stavět na jevišti kulisy k tomuto obrazu. V jednom rohu spí Herečka, která hraje Vládkyni města.

Vypravěč:

Když pracovali, naši dělníci mluvili pořád jen...

Dělníci:

práci!

Vypravěč – Lench:

... protože práce byla jejich jediná radost a starost.

Dělnice 1:

Já jsem tenhle týden odpracovala 10 hodin přesčas.

Dělnice 2:

A já 20!

Dělník 1:

Já jsem dělal v pátek do deseti večer.

Dělník 2:

Já dělal i v sobotu dopoledne.

Dělník 3:

Já dělám dokonce i v neděli!

Dělnice 1:

My jsme nejpracovitější město na světě!

Dělnice 2:

A my jsme nejpracovitější obyvatelé nejpracovitějšího města na světě!

Dělník 1:

Jó, to jsme, ale asi už dlouho nebudeme.

Ostatní:

Jakto?

Dělník 1:

Vy to ještě nevíte?

Ostatní:

Ne.

Dělnice 1:

Co se stalo?

Dělnice 3:

Někdo je pracovitější než my?

Dělník 1:

Ale ne, chraň Bůh! Jenže nedávno se objevil jeden takový... nevím, jak ho nazvat, protože člověk říct nemůžu... je to zvláštní druh, individuum, které... nedělá nic.

Dělnice:

Ale něco přece musí dělat...

Dělník 1:

Nedělá nic. Vůbec nic.

Všichni:

Nic... Vůbec nic?! To přece nejde!

Dělník 2:

A odkud přišel?

Dělník 1:

To se neví...

Dělnice 2:

Třeba městem jen projíždí.

Dělnice 3:

Doufejme, že se mu u nás nebude moc líbit.

Dělnice 1:

Jak vypadá?

Dělník 1:

Takový... Ani ne příliš... ani moc... vypadá tak trochu jako... (obrátil se k Vypravěči): Hele, ty, nenapadlo tě, že bys nám mohl pomoci s kulisami pro tenhle obraz?

Vypravěč – Lench:

Ne, vidím, že si s tím dokážete poradit sami.

Dělnice 3:

A z čeho žije, když nic nedělá?

Dělník 1:

To taky nikdo neví.

Dělnice 3:

Tak určitě krade.

Dělník 1:

Možné je všechno, až na to, že zatím se na nic nepřišlo.

Dělnice 3:

Otázka času. Přece nežije ze vzduchu.

Dělník 1:

Jisté je, že nedělá nic. Vůbec nic.

Dělník 2:

Ale co když bude chtít přece jen něco dělat? Co když nás připraví o místo?

Dělník 1:

Je ať ten flákač zkusí vzít mi práci! (Obrátí se k Vypravěči): Tebe nenapadne, abys nám pomohl?

Vypravěč – Lench:

Ne.

Dělnice 3:

Někoho ani nenapadne, aby se styděl. Vyhřívá se ve světle reflektorů a zbytečně zaclání na scéně. Já mám z takových týpků trochu strach. Zítra nebo pozítří to napadne i další...: Hele, vždyť já taky nemusím dělat nic. To je špatný příklad pro naše děti.

Dělnice 2:

Máš pravdu. Představte si, že se zítra probudíme a budeme mít na krku další takové jako on.

Dělník 2:

Jak to... další?

Dělník 1:

Prostě tak. Všude se bude povídat, že v naší vesnici jsou vítáme flákače: flákači, wellcome!

Dělník 2:

Flákače, kteří nám berou práci!

Dělnice 1:

Vítáme vás ve „Městě lenochů“!

Dělník 1:

A co ho zkusit přimět, aby pracoval? (Obrátí se na Vypravěče): Tak pojď, pomoz nám!

Dělnice 3:

Ne, nechte ho, spíš by nám překážel,

Dělník 2:

Mně by měl tenhle darmožrout vzít práci?

Dělnice 3:

Co řekneme našim dětem, až se nás budou ptát: „Mami, co dělá ten pán, co se tam povaluje na slunci?“ A já? Co mu řeknu?

Dělnice 1:

Co budeme dělat? Něco přece udělat musíme.

Dělník 2:

Vyženeme ho z města.

Dělník 1:

Dneska ho vyhodíš a zítra se vrátí. Myslíš, že je to tak jednoduché?

Dělnice 2

A vrátí se s deseti dalšími jako on. Zaplaví město. Navíc, lenost je nakažlivá. Říkají to i vědci. Když postavíš člověka, který má sklon k lenosti vedle dalších lenochů, je taky pak línější. A když postavíš výkonného člověka vedle jiného stejně takového, budou oba ještě

výkonnější.

Vypravěč – Lench (čte z knihy).

Je to tak, podívejte se. Tady se o tom taky píše: Pracujte, pracujte ve dne v noci! Pracujte, pracujte, proletáři, aby rostlo bohatství společnosti i vaše vlastní bída. Pracujte, pracujte, proletáři, protože čím budete chudší, tím více budete mít důvodů, abyste pracovali, a žili v bídě. Až dělnická třída vymytí ze svých srdcí slabost, která jí vládne a zošklivuje její přirozenost, povstane se svou strašnou silou ne proto, aby žádala lidská práva, která nejsou ničím jiným než právy kapitalistického vykořisťování, ne proto, aby žádala Právo na práci, které ve skutečnosti není ničím jiným než právem na bídu, ale proto, aby vytvořila zákon, kterým se všem lidem navždy zakáže pracovat více než 3 hodiny denně. A pak se Země, ta stará Země zachvěje radostí, protože ucítí, jak se v ní pohnul nový svět... Ó Lenosti, slituj se nad naší tak dlouho trvající bídou! Ó Lenosti, matko umění a ušlechtilých ctností, buď balzámem na lidské utrpení!“

Paul Lafargue. „Právo na lenost“.

Krátká odmlka. Dělníci přestali pracovat, když jim Vypravěč – Lench, četl z knihy Paula Lafarguea „Právo na lenost“. Rozpačitě se po sobě dívají.

Dělník 1:

Mám návrh. Zabijeme ho.

Dělnice 2:

Báječný nápad. Ale jak?

Dělník 1:

Oběsíme ho. Je to rychlé a můžeme se hned vrátit do práce.

Zvednou Vypravěče – Lenocha, naloží ho na trakař, přikryjí plastickou fólií a pokusí se ho odtáhnout z jeviště.

Přesně v tu chvíli Herečka, která hraje Vládkyni města a která do té doby spala v rohu jeviště, zazvoní na zvonek a zavolá k sobě Dělníka 1 a Dělníka 2.

Vládkyně města (k Dělníkovi 1 a Dělníkovi 2):

Já chci... chci... já nevím, co chci. Chci... si vyjít na procházku!

Obě skupiny se setkají na scéně – skupina Dělnic, která chce odvézt Vypravěče – Lenocha z jeviště, a z druhé strany skupina, která doprovází Vládkyni města na procházce.

Vládkyně města:

Co se děje? Proč není ulice volná? Ustupte! Co to tam vezete?

Dělnice 3:

Něco jako člověka, vzácná paní.

Vládkyně města:

A proč proboha nejde po vlastních? Je nemocný? Nemá nohy?

Dělnice 1:

Ne, vzácná paní. Má nohy jako všichni lidé, ale je líný, že to svět neviděl.

Vládkyně města:

Líný?!

Dělnice 2:

Ano, vzácná paní. Ale on se v našem městě nenarodil. Přišel odjinud.

Vládkyně města:

Lenoch v mém městě?! Chci ho vidět! Dělníci sundají fólii z Vypravěče – Lenocha.

Vládkyně města:

Ale je hezký. Vážně je hezký! Co s ním chcete udělat?

Všichni:

Zabít ho!

Vládkyně města:

Ale co provedl?

Všichni:

Nic.

Dělnice 1:

Nedělá nic, jak je celý den dlouhý. Vůbec nic.

Vládkyně města:

Ale to je hrozné. Příšerné. Chcete říct, že zatímco já se ráno vzbudím, musím přemýšlet, co si obléknu, cvičím, abych byla fit, jdu ke kadeřnici a pak musím běhat z jednoho pitomého rautu na druhý, a přitom vypadat dokonale... a on celou tu dobu nedělá nic? Nic?!

Dělnice 2:

Přesně tak, vzácná paní, nedělá nic.

Vládkyně města:

Ale, stejně je rozkošný. Hezounku! Slyší mě ten maličký?

Dělnice:

Slyší, ale dělá, že neslyší.

Vládkyně města:

A jinak... mluví?

Dělník 1:

To ano, mluví, ale z toho, co říkal, jsem nerozuměl ničemu.

Vládkyně města:

Hej, lenochu...

Dělnice 1:

Nepřibližujte se k němu! Pro vaši bezpečnost... Říkala jsem vám, že je to nakažlivé.

Vládkyně města:

Wow, ale já jsem v životě žádného lenocha neviděla! Připadá mi to... úžasné! Chtěla bych taky takového! (obrátil se k Dělnici 1): Ať mu to někdo přeloží do jeho jazyka!

Dělnice 1:

Vzácná paní... naše majitelka a paní celého kraje říká, že takového smradlavého lenocha, jako jsi ty, ještě neviděla. Jsi nám všem pro ostudu, ty hajzle. A že by ti napráskala bičem, aby tě přivedla na správnou cestu.

Vládkyně města:

A ještě mu řekni, že bych ho vzala k sobě domů, samozřejmě pokud s tím bude souhlasit...

A že bych ho ukázala svým hostům.

Dělnice 1:

Paní ještě říká, že tě možná vezme k sobě domů a pozve několik pánů a dam, taky tak vznešených, aby tě tak dlouho mrskali, dokavad' se nevyléčíš z té zatracené lenosti.

Vládkyně města:

Je chudý, chudáček?

Dělník 1:

Jako kostelní myš. Má jen nějakou knihu. Chvála lenosti. Od Paula Lafarguea.

Vládkyně města:

Tak nám bude sám vyprávět o své chudobě. Budeme plakat, budeme se smát, bože, jak my se budeme bavit! Přelož mu to do jeho jazyka!

Dělnice 1:

Ty zmetku jeden, potkalo tě štěstí. Každý večer předvedeš paní divadlo a budeš jí vyprávět, jaký jsi lenoch a chudák.

Vládkyně města:

A budu ho za to živit. Suchým chlebem. Musíme si navzájem pomáhat, jsme přece jedna komunita, ne?

Dělnice 1:

A ještě tě bude živit, ty šmejde! Má to tak někdo štěstí!

Dělník 2:

Vzácná paní, to přece není úplně správné. My dřeme, div se nestrháme, za kus suchého chleba...

Dělník 1:

A co potom to heslo našeho města „Kdo nepracuje, ať nejí“, vzácná paní?

Vládkyně města:

Nerozčilujte mě! Neprovokujte mě, nebo vás nechám všechny bez práce. Pak uvidíme, co budete dělat. Kdo tady rozhoduje?

Dělníci:

Vy, Excellence...

Vládkyně města:

Tak. A zeptejte se ho, jestli chce být mým osobním lenochem.

Dělnice 1:

Slyšíš, ty zmetku? Mysleli jsme si, že se tě zbavíme, ale Excellence ve své neskonalé dobrotě tě vezme k sobě do domu. Tak co si vybereš? Oprátku nebo palác?

Ticho

Vládkyně města:

Hej ty, lenochu...

Vyprávěč – Lenoch:

Já... já si to ještě rozmyslím.

Vládkyně města:

Co říká?

Dělnice 1:

Že si to ještě rozmyslí. Ale že se mu moc nechce.

Vládkyně města:

Cože...?

Dělník 1:

On se rozmýšlí, my ztrácíme čas a výroba klesá.

Vládkyně města:

On se rozmýšlí? Já mu nabídnu ubytování ve svém domě a on se ještě rozmýšlí?! Tak, dobří lidé, drazí občané mého města, dělejte, jak myslíte. Jak ho chcete zabít?

Dělnice 2:

Mysleli jsme, že ho pověsíme

Vládkyně města:

Víte, kolik stojí metr provazu? Chcete mě zničit?

Dělník 2:

Upálíme ho na hranici?

Vládkyně města:

A co dřevo? Chcete, abychom plýtvali zásobami kvůli nějakému lenochovi? Něco jiného? Neslyším! No tak, trochu kreativity...

Dělnice 1:

Ukamenujeme ho!

Vládkyně města:

To je ono! Bravo! Ale nepospíchejte. Dejte mu čas na rozmyšlenou! A já si zatím vypiju skleničku slivovičky. Pak přijdu a hodím poslední kámen. Ale ještě předtím chci vydat nařízení: „Já, Její Excellence, vládkyně celého kraje a jeho obyvatel jsem rozhodla „postavit kolem města novou zeď, o tři metry vyšší než stávající, a příběh tohoto lenocha budiž napsán na branách jeho vlastní krvi.“ Pak uvidíme, jestli se ještě někdy nějaký lenoch opováží přiblížit k našim hranicím.

Vypravěč:

A tak jsem přes hory a řeky šel, abych vám tenhle příběh vyprávěl. Ale... ten kdo vypráví příběh, musí uvést i poučení: Obyvatelé města, i když hodně pracovali a málo přemýšleli, měli v jedné věci pravdu: Lenost je nakažlivá. Ale tomu, z čeho měli strach, nakonec stejně neunikli. Lenocho v té vsi zasel semínko. Semínko nevydalo hned plody, ale za dvě stě let si lidé začali klást otázky. Jako například: „Proč byla práce privilegiem chudých a lenost... hlavním zaměstnáním těch bohatých?“ Proč?

Tím bylo řečeno, co řečeno být mělo, a my opouštíme Sál příběhů a jdeme dál. Vstupujeme do Zasedací místnosti Muzea práce a vykořisťování.

DRUHÝ OBRAZ ZASEDACÍ MÍSTNOST

Zasedací místnost jedné firmy

Šéfka a majitelka firmy

Ticho.

Ani nevím, jak začít. To, co se stalo, je tragédie. Já... prostě nemám slov.

Zaměstnankyně 1 (Diana):

Tím líp.

Šéfka:

Přesto bych vám chtěla říct, že v tuto chvíli... možná více než kdy jindy, je velice důležité, abychom byli jednotní. Iulian byl... pro mne... pro nás, pro firmu...

Zaměstnankyně 1:

Jak to... byl?

Šéfka:

On je... samozřejmě že je! Chtěla jsem vlastně říct, že on tady byl od začátku, on byl jedním z těch, kdo tvrdě pracovali, aby se tahle firma rozrůstala a aby byla... aby byla tím, čím je dnes. Ta událost je šokující... Šokovala nás všechny, vidíte? Ale musíme to vydržet... musíme se chovat jako skutečná rodina. Především vás prosím, pokusme se být co nejvíce diskrétní. Zejména ve vztahu s tiskem. Opravdu nepotřebujeme... ještě více utrpení. Musíme zachovat chladnou hlavu, chovat se profesionálně. Všichni jsme půl roku dřeli na tom Projektu, a proto nemůžeme jen tak zahodit všechnu práci. To je nemožné. Proto radím, abychom to téma ponechali stranou, alespoň dočasně. Je totiž jasné, že čím více o tom budeme mluvit, tím bolestnější to bude pro každého z nás. Potřebujeme čas, abychom mohli... mohli zpracovat všechno, co se stalo.

Zaměstnankyně 1 (Diana):

Můžeme se pokusit už o tom nemluvit, ale nemůžeme... nemůžeme prostě klepnout na delete a vymazat všechno, co se včera stalo... Ne? (Obrátí se k ostatním): Já tedy nemůžu. Nevím... vy můžete?

Zaměstnankyně 2 (Laura):

Ne.

Zaměstnanec 1 (Andrei):

Já taky ne. Jsem prostě zničený.

Zaměstnanec 2 (Silviu):

Je to zlý sen.

Nově přijatý zaměstnanec:

Promiňte, já nevím, co se stalo...

Zaměstnanec 1 (Andrei):

Včera Iulian... Iulianův chlapeček... Iulian totiž...

Šéfka:

Zemřel. Iulianovo dítě zemřelo.

Zaměstnanec 2 (Silviu):

Matei. Tak se jmenoval, Matei. Tenhle měsíc by mu byl rok.

Nový zaměstnanec:

Strašné, opravdu. To je mi líto. (Ticho) Byl nemocný?

Šéfka:

Stalo se něco... něco... Došlo ke strašné nehodě. A Iulian nemůže přijít do práce... na nějakou dobu. Potřebuje se vzpamatovat, potřebuje... myslím, že všichni chápeme, že prožívá nesmírně těžké chvíle. A to znamená, že si budeme muset poradit bez jeho pomoci. Budeme ho muset nahradit... ne, „nahradit“ ne, to není to správné slovo... musíme se podívat, jak převzít to co udělal, přerozdělit rychle úkoly a dovést Projekt k úspěšnému konci. Vyhodnotila jsem situaci a myslím, že ty, Andreii, bys mohl koordinovat Projekt a Laura a ostatní ti pomůžou.

Zaměstnanec 1 (Andrei):

Já nevím, co říct... jsme opravdu v hrozné situaci a já mám ještě dost práce. I tak jsem ve zpoždění...

Zaměstnankyně 2 (Laura):

Já taky potřebuju ještě udělat spoustu věcí. Ani si nejsem jista, že to stihnu do rána dokončit. Je to skoro nemožné!

Zaměstnanec 2 (Silviu):

A co kdybychom se pokusili posunout termín? Je to mimořádná... dramatická situace. Myslím, že bychom to mohli projednat s Klientem, měl by to pochopit... Není to ničím vina.

Šéfka:

Nemůžeme situaci projednávat s Klientem... Iulianovu situaci.

Zaměstnankyně 2 (Laura):

Ale nemusíme jim přece říkat všechno... všechno, co se stalo. Prostě jim řekneme: vážení, pochopte, v rodině koordinátora Projektu došlo k vážné události. Zemřelo mu dítě.

Šéfka:

Mohli by to spojovat s... A my nechceme, aby někdo spojoval s ním... s námi. Je mi líto, vím, že to zní cynicky, ale věřte mi, pokud se to dozví tisk... budeme si všichni přát zalézt někam pod zem.

Zaměstnankyně 1 (Diana):

Myslím, že po tom, co se stalo včera, bychom si to stejně přáli všichni. (Krátká odmlka) Já vlastně už dva měsíce myslím jen na to...

Šéfka:

Prosím?

Zaměstnankyně 1:

Řekla jsem, že už dva měsíce myslím jen na to, jak bych odtud zmizela. Špatně spím, špatně jím, nemám už na nic chuť. Protože... Projekt! Děláme jako diví na tomhle Projektu. Kromě Projektu už na ničem nezáleží. Napadlo tě, že to, co se stalo včera, souvisí s tím stresem... se všemi těmi hodinami práce a zas jen práce... na tom zatraceném Projektu?! Uvědomuješ si, že tak nebo onak máme všichni svůj podíl na tom, co se stalo? (Obrátí se k ostatním

Zaměstnancům): Neříkejte mi, že vás to včera ani na vteřinku nenapadlo.

Ticho.

Nový zaměstnanec:

Já tomu to nechápu. Přišel jsem teprve včera.

Šéfka:

Diano, věř mi nebo ne, vím, co cítíš, vím, co cítí všichni. Ano, jsme vyčerpaní, jsme zničení, všichni... jsme na dně, ale neříkejme si taková slova, taková, co...

Zaměstnankyně 1 (Diana):

... jsou pravdivá? A po tom všem, co se stalo, ty ještě přijdeš a říkáš, že máme být diskrétní? Vážně? A proč? Co tak důležitého máme chránit?

Šéfka:

Svou práci. Naši práci. Přesně to musíme chránit.

Zaměstnankyně 1 (Diana):

Jenže my jsme začali nenávidět to, co děláme. Byly překročeny jisté hranice, chápeš?

Šéfka:

Podívej se! Pracovala jsem společně s vámi, abych dostala tuhle firmu nahoru. Ano, je to moje firma, ale na rozdíl od vás jsem neměla tři roky žádnou dovolenou. Ani jediný týden. A vůbec nevím, co je to víkend, takže neříkej zrovna mně...

Zaměstnankyně 1 (Diana):

A jak dlouho to chceš vydržet? Jak? Copak po tom všem, co se stalo, nechápeš, že se něco musí změnit? Vážně jsem doufala, že od tebe dneska uslyším něco úplně jiného...

Šéfka:

Je to jako v každé firmě, která se snaží přežít. Lidé pracují, aby brali mzdu, ale práce je někdy může stresovat.

Zaměstnankyně 1 (Diana):

To nemůže ospravedlnit zločin, na kterém...

Šéfka:

Prosím tě...

Zaměstnankyně 1 (Diana):

... jsme se podíleli všichni. (K ostatním Zaměstnancům): Vy nic neřeknete? Vůbec nic? Ticho.

Nový zaměstnanec:

Já se k tomu nemůžu vyjádřit, já nevím přesně, co se vůbec stalo...

Zaměstnankyně 1 (Diana):

Tak já ti to řeknu. Náš kolega Iulian...

Šéfka:

To stačí. Přestaň! Jestli to chceš vědět, takové věci se stávají! I mně se to, do prdele, stalo. Minulý týden jsem zapomněla psa na dvě hodiny v...

Zaměstnankyně 1 (Diana):

Prosím?! Teda ty už jsi úplně mimo, u tebe fakt není žádná šance, že se probereš... Jak vůbec můžeš srovnávat... Jak můžeš...?! Prosím vás, zastavte ji, nebo ji zabiju.

Šéfka:

Ty mi chceš vyhrožovat? Jak se opovažuješ...?!

Zaměstnanec 1 (Andrei):

Tak dost! Já to převezmu. Zůstanu tady v noci, dodělám svou práci a pak si projdu všechno, co udělal Iulian... Ztrácíme čas a energii. Laura mi pomůže, ano?

Zaměstnankyně 2 (Laura):

Pokusím se. Až na to, že možná budeme mít problém. Nemáme konečnou verzi, myslím to, na čem Iulian dělal včera celý den.

Šéfka:

Jak to?

Zaměstnankyně 2 (Laura):

Pracoval na svém vlastním notebooku.

Šéfka:

Tak asi... Já nevím, ale... Musíme mu zavolat, jiná možnost není.

Zaměstnankyně 1 (k ostatním):

Ona je praštěná.

Šéfka:

Andreii, zavoláš mu ty?

Ticho.

Zaměstnanec 1 (Andrei):

Podívej se, já udělám všechno, aby to dobře dopadlo, zůstanu celou noc, ale zavolat mu nemůžu. Je mi líto. Včera ráno jsme se příšerně pohádali. Řekl mi, že jsem blbec, že jsem udělal chybu v rozpočtu a on kvůli tomu musí všechno předělat... Řekl mi... doslova... řekl mi, že jsem „líná veš a nemám kapku odpovědnosti“. Prostě mě urazil a já si připadal jako poslední vůl... Laura to ví, byla u toho... Ale o to nejde, na tom už vážně nezáleží. Až na to, že mu prostě nemůžu zavolat. Fakt nemůžu. Ať mu zavolá Laura.

Zaměstnankyně 2 (Laura):

Počkej přece... víš že mám problémy s nervama... Včera večer v metru, cestou domů, jsem dostala záchvat paniky... Prosím vás... (k Silviuvi): Zavolej mu ty. Jste přece kamarádi, ne?

Zaměstnanec 2 (Silviu):

Právě proto mu nemůžu zavolat. Chtěl jsem mu volat už včera... po tom... Celé hodiny jsem se trápil... A nedokázal jsem to. Nevěděl jsem, co mu říct. Měl jsem si všimnout, že v poslední době nebyl... Vůbec senecítil... Bylo zřejmé, že... Jenže já jsem na tom byl stejně... Je mi líto, nemůžu mu zavolat.

Zaměstnankyně 1 (Diana obrátí se k Šéfce):

Proč mu nezavoláš sama? Ty jsi šéfka. Je to tvoje firma.

Šéfka (Obrátí se k Eleně, která zatím neproněsla ani slovo):

Oukej. Eleno, moc tě prosím, zavolej mu a řekni, že všichni chápeme, co prožívá. Ne ne, to neříkej. Řekni mu, že víme, jak je to pro něj bolestné, ale že by nám velice pomohlo, kdyby nám poslal mailem verzi, na které včera pracoval. A že zítra přijdeme všichni na pohřeb. Ne, to mu neříkej, prostě tam půjdeme.

Zaměstnanec 2 (Silviu):

Pohřeb je zítra v 11. A přesně na tu dobu je naplánovaná schůzka s Klientem. Ticho.

Zaměstnankyně 1 (Diana):

Já půjdu. Kdo půjde ještě?

Nový zaměstnanec:

Já bych mohl jít... Až na to, že jsme se včera sotva seznámili. Nevím, jestli...

Šéfka:

Kdo chce jít, ať jde. Já se setkám s Klientem. Ale musíme mít zítra do deseti všechno hotové.

To je všechno, co po vás chci.

Ticho.

Zaměstnankyně 1 (Diana):

Poslední dva měsíce jsem pořád doufala, že se mi něco stane. Něco ošklivého. Tak ošklivého, že bych nemohla přijít do práce. Protože jsem se potřebovala zastavit. Byla jsem posedlá tou myšlenkou. A ta hrozná věc se stala. Až na to, že ne mně. Ale stát se mi to mohlo. Mohlo se to stát každému z nás. (obrátil se k Šéfce): Oukej, tobě možná ne.

Nový zaměstnanec:

Promiňte, že se ptám, ale co se vlastně stalo?

Zaměstnankyně 1 (Diana):

Takže já osobně tím končím. A vy byste měli taky, jestli máte aspoň kapku rozumu. Zvedne se a odejde.

Zaměstnanec 1 (Andrei):

Nemůžeš nás přece nechat všechny po krk ve sračkách! Už se na to vyprdni, Diano! Promiň.

Šéfka:

Eleno, prosím tě, zavolej Iulianovi... Přestaň plakat. Moc tě prosím, seber se a zavolej mu!

Zaměstnankyně 3 (Elena):

Je mi to líto, ale nemůžu. Nemůžu mu zavolat. Myslím, že mu už nikdy nebudu moct zavolat. Volala jsem včera v půl deváté a na něco se ho ptala... Už nevím, na co přesně... něco kvůli Projektu. Bylo to něco jako... už nevím... bylo toho víc... je mi líto, ale vážně už nevím... něco důležitého... tedy mně to připadalo důležité... jenže teď si už nevzpomínám... nevzpomínám si skoro na nic, o čem jsme spolu mluvili... i když to trvalo půl hodiny... nevzpomínám si... nevzpomínám si na nic... Je mi to líto, je mi to tak líto! Telefonovali jsme si, dokud nevstoupil do kanceláře. A i potom. Neměla jsem mu volat už v půl deváté... Mohla jsem počkat do devíti. Je to jen moje vina. Zapomněl to dítě v autě, protože telefonoval se mnou.

Nový zaměstnanec:

Zavolám mu já. Skoro ho neznám.

A nyní vstupujeme do Sálu Sebevykořisťování, ve které se v tuto chvíli nachází jediný exponát. Zde.

PÁTÝ OBRAZ SÁL SEBEVYKOŘIŠŤOVÁNÍ

Cyklista Donáškové služby je jediný exponát. Je umístěný na podstavci.

CYKLISTA:

Pětadvacet minut zpoždění,
pětadvacet minut zpoždění,
ten zkurvenej slejvák,
mně nenadávejte,
já vím, já vím
„nemáš tu co hledat, když nevíš, co je kázeň“
„nemáš tu co hledat, když nemáš motivaci“,
„nemáš tu co hledat, když jsi líný“
Oukej, zrušte zbytek objednávek,
zrušte všechny objednávky
a čert aby vás vzal!
a čert aby vzal všechny, co si objednávají jídlo,
když venku prší a ulice jsou přečpané,
protože není v lidských silách ujet tuhle cestu za dvanáct minut,
to není možné,
potřeboval bych sílu čtyř nohou, abych dojel za dvanáct minut
a ve chvíli, kdy hlásím
zrušení objednávky,
hned v tuhle chvíli
cítím, jak moje nohy začnou šlapat silou čtyř nohou,
„počkejte, počkejte, možná že dojedu
možná ne za dvanáct, ale za dvacet minut určitě“
a ve chvíli, kdy tohle řeknu,
cítím, jak mé nohy začnou šlapat do pedálů silou šesti nohou
silou osmi nohou
silou dvanácti nohou
dohnal jsem celý ten ztracený čas!
Doručil jsem!!!
Nerušte nic!
Doručím všechny objednávky,
protože cítím, že začínám šlapat už silou dvaceti nohou
silou třiceti nohou
silou padesáti nohou
silou sto nohou.
Získávám čas,
získávám stále víc času

Teď už jsem pochopil to, co řekli mi první den:

„U nás neexistuje hierarchie,
jsi pánem svého času!

Jsi jediný, kdo odpovídá za svou práci, za své vybavení,
za to, jak se chováš k zákazníkům!

Jsi šéfem sám sobě!

Ty rozhoduješ o tom, kdy, jestli a kolik chceš pracovat!“

Ano, ano, ano, všechno, co mi řekli první den začíná dávat smysl!

Přebírám všechny objednávky chudáků, kteří mají jen dvě nohy,
kteří bojují s deštěm.

Přijal jsem objednávku a doručil!

Přebírám všechny objednávky těch, kterým se vybily
telefony,

přebírám všechny objednávky těch, kteří se třesou horečkou
a sotva se drží na nohou,

přebírám všechny objednávky těch, kteří měli smůlu
a nabourali po cestě.

Přijal jsem objednávku a doručil!

Teprve teď chápu, proč v MÉ smlouvě Není nic napsáno o nemocech,
nehodách,

žádném pojištění.

Protože...

Protože

jsem seriózní,

jsem spolehlivý,

umím si poradit,

jsem pracovitý

a hlavně mám spoustu volného času!

Jsem super-rider. Jsem SUPER-RIDER!

Šlapu do pedálů a šlapu a šlapu

a cítím, jak ve mně roste

s každou nanosekundou

profesionální zkušenost,

ta vytoužená,

ta cenná profesionální zkušenost!

Šlapu do pedálů a šlapu a šlapu

a nic mě nezastaví

Silou 500 nohou

silou 1000 nohou

odpoutávám se od země.

Můžu doručit každé jídlo

i do dvou vzdálených měst,
můžu projet zemí od severu k jihu a zpět,
můžu odvézt do sousedních zemí naše úžasné tradiční jídlo
silou 10 000 nohou
silou 100 000 nohou
šlapu do pedálů nad kontinenty a oceány,
můžu dojet do Asie i Ameriky, na Nový Zéland.
Přijal jsem objednávku a doručil!
Šlapu do pedálů a šlapu a šlapu,
ve vzduchu potkávám další super-ridery jako já,
Italy, Francouze, Španěly, Angličany,
Ciao, bello!
Salut, mon pote!
Hello, my friend!
Hola, everybody!
Mohli bychom vynalézt Internacionálu super riderů
ale
ale teď na takové věci není čas,
teď nemáme čas
I have an urgent delivery!
Šlapu do pedálů a šlapu a šlapu
a pochopitelně,
pochopitelně,
když o tom přemýšlíš,
pokud máš ještě čas přemýšlet,
4 Euro a 70 centů na hodinu není moc,
ale
ale
ale 1 Euro a 20 centů za každou donášku
TO UŽ JE ROZDÍL!
Vynásob počtem nohou, které mi narostly,
vynásob 10 000,
100 000,
Milionem.
Přijal jsem objednávku a doručil!
Šlapu do pedálů a šlapu a šlapu!
Platím své nájemné,
platím svá studia
a platím všechny dluhy,
platím i dluhy svých rodičů
a platím dluhy celé rodiny

a nepřestanu dokud,
nepřestanu dokud,
dokud nepřivedu ekonomiku k rozkvětu,
dokud nebude ekonomika burácet,
dokud nezaplatím,
dokud do prdele nezaplatím
celý veřejný dluh téhle země.
Všechny dluhy platím já.
Platím je já, podívej,
silou té miliardy nohou, mým kolem a smartphonem.

Průvodce Muzea:

A na závěr vám děkujeme za návštěvu v prvních třech sálech Muzea práce a vykořisťování, které jsou otevřeny pro veřejnost. Přejeme vám, abyste si zplna užívali svůj volný čas.
Dobrou noc!